

Högerpolitik och motstånd

Inget ont som inte har något gott med sig, tror jag ordspråket lyder. Ganska banalt, men när det gäller högerens kulturpolitik har ordspråket viss bäring.

Idag går teatrar och andra kulturinstitutioner på knäna. Många avskedas. I högerens Sverige finns det inte pengar till kultur. "Leta sponsorer", säger regeringen.

Men högerens kulturfientlighet föder motrörelser. Makt föder motmakt. Diskussionerna har varit många det senaste året och rört allt från fildelning och konstnärlöner till uppdelningen finkultur/skräpkultur. Vad som är finkultur eller inte i följande kulturtips får du som läsare avgöra.

Fever Ray

Fever Rays första singel "If I had a heart" kom lagom till årsskiftet. Det är Karin Dreijer, som annars utgör ena halvan av The Knife, som ligger bakom Fever Ray. Det hörs. Monotona, mörka, pumpande beats och utsökta melodier. Gränserna tänjs, mörka röster blir ljusa, och den där svårbestämda nästan magiska stämningen infinner sig.

Filmåret 2008

2008 var ett bra filmår – så bra att jag inte vill lämna det riktigt ännu. Bland godbitarna finns både Jan Troells "Maria Larssons eviga ögonblick" och Ruben Östlunds "De ofrivil-

liga". Båda säger något väsentligt om dagens Sverige, men från olika utgångspunkter. Troells historia bottnar i arbetarklassen i början av seklet. Östlund tar sin utgångspunkt i olika samhällsklasser i dagens Sverige. Men båda visar att utan solidaritet är vi förlorade.

Slutligen ett tips från landet i väst. Samtidigt som Hollywood producerar filmer på löpande band som mer eller mindre uttalat ifrågasätter USA:s utrikespolitik så har också tv-mediet hängt på. HBO-serien Generation Kill har ännu inte nått svensk mark (annat än på betal-tv), men förhoppningsvis nappar svt snart. I Generation Kill får vi följa ett gäng unga amerikanska marinkårssoldater under invasionen av Irak. Visserligen är serien skapad ur ett ame-

rikanskt perspektiv, men det innebär inte att den undviker intressanta frågeställningar. Tvärtom. Vad får tjuugoåringar att ge sig ut i krig och döda? Hur kan någon skjuta ihjäl barn och obehövade kvinnor och män? Generation Kill visar hur armén skapar en kultur för dödande; en grabbig gemenskap fylld av utvikinngstidningar, homofobi och kvinnoförakt. TV-serien ger mig som svensk anti-imperialist en inblick i ockupationstruppernas verklighet. ★

Numrets kulturtips är skrivna av LISA ENGSTRÖM

Med teatern som vapen

I en upplyst skolaula i Uppsala har en grupp ungdomar samlats. De har det senaste halvåret försökt göra något mot Israels ockupation av Palestina. Några av dem tar en paus från dramaövningarna för att berätta lite om sig själva, Palestina och teatern.

TEXT: RKU-UPPSALA

DET HELA BÖRJADE med att RKU i Uppsala genomförde en gatuteater som avslutning på RKU:s rikskampanj om Palestina. De fick kontakt med en grupp palestinska ungdomar som gärna ville medverka.

Nere i centrala Uppsala blev det stor uppståndelse när en israelisk "checkpoint" ställdes upp. Massor av ungdomar som gick förbi hoppade direkt in i teatern och började slå de "israeliska soldaterna".

Gatuteatern blev en succé och tusen kronor samlades in till RKU:s och Kommunistiska Partiets Palestinansamling. Ytterligare gatuteatrar följde och snart kom idén om ett större teaterprojekt. Pjäsen som valdes, och sedan omarbetades till att handla om Jenin i Palestina, var Berthold Brechts "Den goda männi-

skan i Sezuan". Den handlar om hur svårt det är att vara en god människa i en ond värld.

– Jag kom in i teatern via RKU och skulle egentligen bara hjälpa till, men eftersom det verkade kul och en roll var ledig så fortsatte jag, berättar Aris Patris.

Han fortsätter:

– Om jag någonsin skulle spela teater så ska det vara för en sådan grej som Palestina. Vår kamp pågår varje dag hela året och inte bara några få veckor då Palestinakonflikten är aktuell i media. Vi försöker skildra det dagliga förtrycket av palestinier i vardagslivet bortom medias vridna rapportering om dödstal och raketbeskjutningar.

Norhan Abou-Soultan beskriver hur hon kom i kontakt med teatern.

– Eftersom jag kommer från Gaza var jag redan engagerad i Palestinafrågan, när jag hade varit med på gatuteatern bestämde jag mig för att göra mera, jag tyckte att det var viktigt.

LANA SAAD ÄLSKAR att spela teater och har alltid velat vara med i en pjäs om Palestina.

Några av deltagarna i Palestina-teatern. Från vänster: Lana Saad, Aris Patris, Norhan Abou-Soultan, Andreas Larsson. Sittande: Emanuel Andersson.

Hon tyckte teaterprojektet var en kul möjlighet att få göra detta. Även Emanuel Andersson såg projektet som ett bra tillfälle att få delta i en pjäs med ett viktigt budskap. Han studerar teater och började med pjäsen efter att han hade flyttat till Uppsala. Båda tycker att det är roligt att kunna kombinera två av sina intressen, teater och det politiska.

Heba Saleh däremot har aldrig spelat teater förut.

– Men jag var med i gatuteatrarna och när vi sedan började med den här teatern tyckte jag att det var en bra grej, berättar hon.

FÖR LANA SAAD är det självklart att organisera sig för Palestina eftersom hennes familj är därifrån, och hon har själv varit där flera gånger. Dessutom har hennes föräldrar alltid arbetat för Palestina och diskussionerna har pågått i hemmet så länge som hon kan minnas.

Heba Saleh har aldrig kunnat besöka Palestina men känner ändå att det är självklart att göra något.

– Situationen gör en arg och ledsen, man måste göra något. Hoppet finns för ett fritt Palestina, därför fortsätter vi att kämpa för det, säger hon med eftertryck.

– Eftersom många inte känner till situationen i Palestina och ibland inte ens vet sådant som vi tycker är självklart är teatern ett bra sätt att sprida information, fortsätter Lana Saad.

Tanken med teatern är att nå ut till ung-

” Vi vill säga något med vår teater och visa vad som händer [i Palestina].

/ Norhan Abou-Soultan

domar som vanligtvis inte engagerar sig i politik, den ska därför spelas upp i skolor.

– Man kan ju ha möten och dela ut flygblad men det reagerar de flesta ungdomar inte på, många förstår inte de politiska orden, konstaterar Heba Saleh. Med hjälp av kultur kan vi spegla konflikten.

Norhan Abou-Soultan instämmer och tillägger:

– Vi vill säga något med vår teater och visa vad som händer.

EMANUEL ANDERSSON menar att det egentligen inte finns någon motsättning mellan kultur och politik. Att teater eller kultur allmänt blivit något fint som många inte har råd med är ett fenomen som dök upp för bara ett hundratal år sedan. Han förklarar att teater alltid har använts till politisk debatt, i det gamla Grekland så var teatern ett forum för diskussioner.

– Det är något sådant vi vill få till här. Teatern är en viktig del av demokratin, den kan få igång diskussioner och involvera alla i politik, inte bara politiker, säger han.

Norhan Abou-Soultan förklarar att hon själv har levt i Gaza och nu pratar med sin släkt där varje dag. Hon berättar att palestinerna lever med rädsla och oro, att människorna där inte mår bra. Hon tycker att det borde vara självklart att stödja Palestina.

– Landet är ockuperat av Israel och när

RKU-Uppsala har anordnat en rad gatuteatrar för att uppmärksamma situationen i Palestina.

Israel bombar så är det ingen som reagerar, men när Palestina och dess regering, Hamas, försvarar sig så skriker hela världen att det är hemskt. Många glömmer att Palestina var ett land innan Israel bildades och att palestinerna har rätt till sitt eget land, säger hon.

– Det var självklart att kämpa mot nazisterna under andra världskriget, nu är situationen densamma men med sionisterna. Vi ser ju frihetskampen i Sydafrika som legitim, men palestinerna kämpar också mot rasism och förtryck, fortsätter Aris Patris.

Norhan Abou-Soultan håller med och tillägger att situationen är allvarlig:

– Jag hoppas att teatern blir som en väckarklocka. Tyvärr är det många som tror att de inte kan göra någon skillnad, men så är det inte. Om alla gör lite så växer rörelsen, säger hon.

– För oss blir teatern ett smidigt sätt att föra diskussionen på eftersom vi har roligt när vi håller på och publiken har roligt när de ser pjäsen. På så sätt är de öppna för bud-

skapet. Det blir ett diskussionsforum och en mötesplats som inte går att bara kasta bort som ett flygblad, fortsätter Heba Saleh.

– Det går att ta till sig, fyller Lana Saad i, och publiken får ju en relation till skådespelarna och blir engagerade.

– Jag trodde inte att det var möjligt att ordna något sådant, men nu står vi ju här och tränar varje vecka, berättar Heba Saleh.

Lana Saad instämmer:

– Nu gör vi något, inte bara pratar.

Hon fortsätter:

– Pjäsen är bra eftersom den har ett öppet slut som får publiken att fundera och diskutera. Förhoppningsvis kommer de också att ifrågasätta medias bild och söka information på alternativa ställen. Det går inte att bara stänga av Palestinakonflikten, den pågår hela tiden.

Kanske blir det fler pjäser efter den här, eller så blir det något helt annat. Men något blir det säkert. För de avslutande orden som teatergruppen säger inget hopp:

– Det viktigaste är att inte ge upp! ★